

נחל הקיבוצים

עונה מומלצת: כל השנה, בפרט באביב המאוחר ובקיץ החם

התאמת המסלול: לכל המשפחה

קושי המסלול: קל, דילוג בין נקודות

אורך המסלול: כקילומטר וחצי

משך המסלול: בין שעתיים לשלוש בניחותא

מפה: מפת סימון שבילים מס' 3 "הגליל התחתון, הגלבוע והעמקים"

(מהדורה אחרונה ומעודכנת ביותר הודפסה בשנת 2006)

הגעה מצומת מגידו: נוסעים בכביש הסרגל (מס' 65) לכיוון עפולה. כעבור חמישה קילומטרים, בצומת התענכים, פונים ימינה בכביש מס' 675 ונוסעים בו ישר עד צומת נבות. בצומת נבות פונים ימינה (מזרחה) בכביש מס' 71. כעבור שבעה קילומטרים, מעט אחרי הפניה שמאלה לקיבוץ בית השיטה, מגיעים אל צומת השיטה ובו פונים ימינה, בכביש 669. חולפים על פני חפצי-בה, בית אלפא וקיבוץ ניר דוד ומגיעים אל צומת שבו פניה ימינה, לעבר רשפים וירושלים. מיד לאחר הפניה חולף הכביש מעל ערוץ נחל זורם ונפנה אל חניון נחל הקיבוצים.

ציוד נדרש: נעליים/סנדלים להליכה במים, בגד ים, מי שתייה, כובע, קרם הגנה נגד שמש.

נחל שוקק, מוכר יותר בכינויו נחל הקיבוצים. ראשיתו בעין שוקק - אחד המעיינות הגדולים למרגלות הגלבוע. לצד מסלול מים הרפתקני במקצת ניתן גם לשבת ולסעוד בצל עצי האקליפטוס הצומחים על גדות הנחל. את הטיול אפשר להתחיל בטיפוס קצר אל מרומי תל שוכה, הנמצא מצדו הדרומי של החניון. ממרגלות הפילבוקס הבנוי בראש התל נשקף נוף יפה לכל הכיוונים. ניתן לראות מכאן את המשך המסלול במעלה נחל שוקק - אותו קו ירק שנמשך לאורך השדות. רואים את ניר דויד הסמוכה וגן השלושה על אתר 'חומה ומגדלי' שבו. בכיוון הנגדי נשקפת בקעת בית שאן ומעבר לה הרי הגלעד, בעבר הירדן המזרחי.

מהחניון המסודר נמשכת דרך עפר לרכב המתפתלת לאורך גדות הנחל. אם נוסעים בה מערבה מגיעים אל לולי עופות. בלולים מתפצלת הדרך לכמה כיוונים. יש לפנות בסעיף הימני ביותר. כעבור מרחק נסיעה קצרצר מגיעים אל פינה עלומה ויפה - המעיין עצמו. כאן ניתן לראות את המים נובעים מהקרקע בשפיעה עזה, המצדיקה את השם שבו זכו הן המעיין והן הנחל. המים ממלאים בריכה גדולה ורדודה, צלולה ביותר, המתאימה ביותר לשכשוך גם עבור הקטנים שבחבורה. הבריכה, שבעבר הייתה עמוקה הרבה יותר, נבנתה בתקופה הביזאנטית ומאז נסתמה באבנים ועפר שאף אחד לא טרח לפנותם.

עין שוקק נמצא בשולי בקעת בית שאן ועמק חרוד, מעליו מתנשא הגלבוע. אותו רכס שקולל על ידי דויד המלך שקונן "הרי בגלבוע אל טל ואל מטר עליכם", הוא המקור למימיו של המעיין הנפלא. אחת הפרשנויות לשמו של ההר הוא גל-בוע. היגלי מתייחס לכך שהגלבוע צחיח וסלעי כמו גל אבנים ענק בעוד ה'בוע' מתייחס אל שפע

יותם יעקבסון

הרצאות, צילום ומתיבה, הדרכה בארץ
ולאורך נתיבי הסחר הקדומים באסיה

המעיינות שלמרגלותיו. רוב מי הגשמים שיורדים על ההר מחלחלים במהרה דרך שכבות הסלע הסדוקות שלו ופורצים ומופיעים על פני השטח רק לאחר שנאגרו על גבי שכבת סלע אטומה בשולי מפלס העמק. עין שוקק אינו אלא מעין אחד מיני רבים הנמצאים פחות או יותר באותה חגורה נמוכה המקיפה את הגלבוע.

מסלול ההליכה במים עובר בתוך ערוץ הנחל. הטוב ביותר הוא לעשות את המסלול במים ולחזור רגלית, בדרך העפר לרכב שבה מגיעים למעיין, ככה אפשר להתייבש לפני שמגיעים לרכב. בסמוך לשפת הבריכה ולאורך גדות הנחל ישנה צמחיית גדות צפופה - עצי ערבה, קנה מצוי והרבה פטל. הצמחייה מהווה אתר קינון ומסתור. כשהולכים במים יש לקחת זאת בחשבון, כי לא בכל מקום אפשר לשוב ולעלות לגדה. לאורך הנחל כמה קטעים עמוקים יותר שבהם נדרשת שחייה. בכל מקרה כדאי לצייד את הקטנים שבינינו במצופים או בגלגל הצלה. בכמה קטעים נדרשת מעט זהירות מכיוון שהזרם במעט סוחף ועל הקרקעית עלולות להיות אבנים חדות, זו הסיבה שמומלץ לעשות את המסלול נעולים בסנדלים או בנעליים.

עודכן בתאריך 30.5.2011

כל הזכויות שמורות © ליותם יעקבסון